Ison-Britannian ulkomaankaupan auvoinen tulevaisuus Brexitin jälkeen?

17.3.2021

Iso-Britannia erosi EU:sta jo reilu vuosi sitten. Vuoden vaihteeseen saakka voimassa olleen siirtymäajan oli tarkoitus auttaa pehmentämään laskua uuteen normaaliin kaupankäyntiin EU:n ja Ison-Britannian välillä. Valitettavasti toimenpiteet tilanteen helpottamiseksi vuoden 2021 alusta jäivät hyvin vähäisiksi.

Nyt alkaa paljastua karu totuus Brexitin vaikutuksista kaupankäyntiin Ison- Britannian ja EU:n välillä. Viime vuoden puolella on varmaankin varastoitu ennätysmäärä tuotteita varastoon ennakoiden mahdollisia kaupankäynnin vaikeuksia vuoden 2021 alusta. Mutta tämäkin asia huomioiden juuri tulleet tiedot kaupan määrän vähenemisestä ovat dramaattisia.

Ison-Britannian vienti väheni tammikuussa 40 % joulukuuhun verrattuna. Siinä on aika monta kiloa merianturaa, haggista ja marmeladia jäänyt viemättä EU:n alueelle. Tuonti EU:sta Isoon-Britanniaan laski samassa ajanjaksossa lähes 30 %. Nämä luvut ovat peräisin brittien tilastokeskuksen (ONS) laskelmista. Tuonti Isosta-Britanniasta Suomeen laski peräti 52 %.

Talouden sakkaaminen viennin ja tuonnin vähenemisenä yhdistettynä COVIDin tuomiin lisäongelmiin Ison-Britannian taloudessa luovat valtavia haasteita Boris Johnsonin halllituksen talouspolitiikalle. On selvää, että kaupankäynnin määrä laskee Brexitiä edeltävästä ajasta, ja erityisesti pienet tuojat vaihtavat helposti hankintalähdettä välttääkseen tuontipaperien täytön EU:n ulkopuolelta.

Byrokratia ja viennin kustannukset nostavat joka tapauksessa Isosta-Britanniasta vietävien tuotteiden hintoja EU:ssa ja toisaalta EU:sta vietävien tuotteiden hintoja Isossa-Britanniassa. Myös paperityö ja lisäkulut viennistä hankaloittavat vientiä tai estävät viennin kokonaan. Ylen uutisissa oli kerrottu Stilton-juuston verkkokaupasta, jonka oli lopetettava myynti EU:n alueelle Brexitin jälkeen. Hartington Creamery Derbyshirestä kertoi BBC:lle, että viennin paperityö EU:n alueelle tuli liian kalliiksi. Simon Spurrell, Hartington Creameryn johtaja, kertoi BBC:lle, että kullekin pakkaukselle, lavalle tai kontille oli hankittava hygieniatodistus, joka maksoi £180 kutakin lähetystä varten. Keskimääräisen tilauksen ollessa £30, oli ylimääräinen kustannus hygieniatodistuksesta keskimääräisen tilauksen kokoon suhteutettuna kohtuuton.

Hartington Creameryn koko liikevaihdosta 20 % tuli EU:n alueelta, joten yrityksen kannalta puhutaan erittäin merkittävästä asiasta. Ratkaisuna ongelmaan Hartington Creamery näkee lähinnä jakelukeskuksen perustamisen EU:n alueelle tai viennin lisäämisen Pohjois-Amerikkaan. USA:ssa on ollut lisääntyvää kiinnosta Stilton-juustoa kohtaan. Myös ensimmäiset toimituserät ovat jo matkanneet Kanadan markkinoille. Logistiset kustannukset ovat luonnollisesti Pohjois-Amerikan markkinoiden osalta hyvin korkeat EU-vientiin verrattuna.

Koska Brexit-neuvottelut venyivät joulukuun loppuun, ei siirtymäajan loppumiseen ollut kuitenkaan valmistuttu

kunnolla erityisesti Isossa-Britanniassa. Iso-Britannia onkin ilmoittanut, että Ison-Britannian tuonnille EU:sta on annettu puolen vuoden lisäaika rajatarkastusten aloittamiseen. Jos Ison-Britannian puolella ollaan siinä tilanteessa valmiita rajatarkastusten täysimittaiseen aloittamiseen, paljastuu Brexitin täysimittainen vaikutus Ison-Britannian tuontiin EU:sta vasta reilun puolen vuoden jälkeen. Ison-Britannian on varmistettava kyseisenä aikana, että esim. ruoan jakelu pystytään takaamaan joustavasti myös siirtymäajan jälkeen.

Ville-Pekka Mäkeläinen
Kansainvälisen markkinoinnin yliopettaja
SeAMK Liiketoiminta ja kulttuuri